

2022

Konstaterade fall av dödligt våld

En granskning av anmält dödligt våld 2022

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se.

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn: nbn: se: bra-1096

© Brottsförebyggande rådet 2023
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se/

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Huvudresultat för 2022	3
Inledning.....	6
Tolkning av statistiken.....	7
Begrepp och definitioner	9
Resultat.....	10
Nivå och utveckling av det dödliga våldet.....	10
Det dödliga våldet i andra studier	18
Övriga resultat från granskningen 2022.....	19
Källor till granskningen av brottsanmälningarna.....	20
Beskrivning av statistiken	23
Statistikens ändamål.....	23
Statistikens innehåll.....	24
Insamling och bearbetning.....	26
Kvalitet.....	29
Jämförbarhet över tid	31

Sammanfattning

I den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld ingår samtliga fall som anmäls som mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död och terroristbrott under ett kalenderår, och där det kunnat konstateras att dödligt våld med stor sannolikt var dödsorsaken. Med antalet fall avses här antalet offer. Statistiken har tagits fram sedan 2002 i syfte att redovisa tillförlitliga uppgifter om nivån och utvecklingen av det anmälda dödliga våldet i Sverige. Den utgör ett viktigt komplement till anmälningsstatistiken, där uppgifterna om dödligt våld är överskattade på grund av att de även inkluderar polisanmälda händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, exempelvis självmord, olyckor eller naturlig död. Statistiken är deskriptiv och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i kapitlet Beskrivning av statistiken.

Huvudresultat för 2022

- År 2022 konstaterades 116 fall av dödligt våld i Sverige, vilket var 3 fall fler än 2021.
- Under den senaste femårsperioden (2018–2022) har antalet fall av dödligt våld legat på i genomsnitt 114 fall per år, med en variation mellan 108 och 124 fall per år. Det är en högre nivå jämfört med den föregående femårsperioden (2013–2017), då årsgenomsnittet låg på 101 fall med en variation mellan 87 och 113 fall per år.

Dödligt våld relaterat till kön och ålder

- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2022 var offret en kvinna eller flicka i 23 fall, vilket var 1 fall färre än 2021, och en man eller pojke i 93 fall (4 fall fler än 2021).
- Andelen kvinnor och flickor som föll offer för dödligt våld 2022 uppgick till 20 procent. För män och pojkar var andelen således 80 procent. Motsvarande fördelning 2021 var 21 respektive 79 procent.
- Merparten av det dödliga våldet, 93 procent (108 fall), drabbade personer som var 18 år eller äldre. Resterande 7 procent (8 fall) avsåg personer under 18 år. Av de vuxna dödsoffren var 23 kvinnor och 85 män, och av de under 18 år var samtliga pojkar.

Dödligt våld mot närstående i en parrelation

- Offer och förövare var eller hade varit närstående genom en parrelation i 10 av de konstaterade fallen av dödligt våld 2022, och utgjorde 9 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld. Jämfört med 2021 var det 9 fall färre.
- I alla 10 fall av dödligt våld i parrelation 2022 var offret en kvinna, vilket var 5 fall färre jämfört med 2021. Under 2022 förekom det således inga manliga offer i en parrelation, medan det förekom 4 sådana fall 2021. Andelen fall med kvinnligt offer i en parrelation motsvarade 43 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld mot kvinnor.

Dödligt våld relaterat till folkmängden

- Relaterat till folkmängden uppgick antalet konstaterade fall av dödligt våld 2022 till 1,11 fall per 100 000 invånare. Antalet fall med kvinnliga offer var 0,44 per 100 000 kvinnliga invånare, och antalet med manliga offer 1,76 per 100 000 manliga invånare.
- För den senaste tioårsperioden, 2013–2022, har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,90 och 1,20 fall per 100 000 invånare.

Dödligt våld med användning av skjutvapen

- År 2022 användes skjutvapen i 63 fall av dödligt våld, vilket var 18 fall fler än 2021. Andelen fall där skjutvapen använts uppgick till 54 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld 2022. Motsvarande andel 2021 var 40 procent.
- I 62 av fallen där skjutvapen användes under 2022 var offret en man eller pojke, och i 1 fall var offret en kvinna. För åren 2013–2022 har andelen manliga offer där skjutvapen använts varierat mellan 84 och 98 procent.

Dödligt våld i polisregionerna

- Tre polisregioner hade fler fall av dödligt våld 2022 jämfört med 2021; region Syd (+12 fall), region Mitt (+4 fall) och region Väst (+2 fall), medan övriga fyra polisregioner hade färre fall.
- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2022 anmäldes 87 fall, motsvarande 75 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld,

i storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syd. Motsvarande utfall för 2021 var 76 fall (67 %).

- Av de 63 fallen av dödligt våld där skjutvapen användes 2022 skedde 70 procent i polisregionerna Stockholm (29 fall) och Syd (15 fall).

Inledning

Statistiken över antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp, barnadråp eller vållande till annans död ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld. I den statistiken redovisas nämligen samtliga anmälda händelser med dödlig utgång där det funnits anledning att utreda om dödligt våld kan ha varit dödsorsaken.¹ Många av dessa händelser visar sig efter utredning handla om något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olyckor eller naturlig död. Det händer även att flera brottsanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken över anmälda brott kan innehålla dubletter. Vidare förekommer det att försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp felaktigt registreras som fullbordade mord eller dråp. I anmälnings-statistiken ingår även dödligt våld som begåtts utomlands, men som anmälts i Sverige.

Skillnaden mellan antalet anmälda brott och konstaterade fall av dödligt våld har ökat över tid.² Det kan bland annat förklaras av att de manuella kontrollerna av brottsanmälningarna har förändrats sedan Polisen införde ett digitalt ärendehanteringssystem för registrering av brottsanmälningar i början av 1990-talet. Sammantaget innebär ovan nämnda omständigheter att statistiken över anmälda brott är olämplig att använda som mått på det faktiska dödliga våldet, vad gäller både omfattning och utveckling.

Det finns ett stort allmänt intresse av tillförlitlig information om det dödliga våldet i Sverige. Brottsförebyggande rådet (Brå) tar därför sedan 2002 årligen fram denna statistik över konstaterat dödligt våld som anmälts under redovisningsåret. För att kunna presentera en tillförlitlig statistik granskar myndigheten samtliga anmälningar om fullbordat dödligt våld som registrerats i Polismyndighetens respektive Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem under ett kalenderår.

Resultatet från granskningen som presenteras här utgör en del av den officiella kriminalstatistiken och bygger på den information som fanns tillgänglig fram till mitten av mars 2023, det vill säga året efter redovisningsårets slut.

¹ Se *Polismyndighetens riktlinjer om åtgärder vid dödsfall som kan ha orsakats av yttre påverkan m.m.* PM 2018:14, Saknr. 414.

² Sedan granskningarna startade 2002 har andelen konstaterade fall av dödligt våld minskat från hälften till omkring en fjärdedel av samtliga anmälda brott rörande dödligt våld.

Tolkning av statistiken

Vid tolkning av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, tänk på följande:

- Statistiken består av de fall av dödligt våld som upptäckts, anmälts till och registrerats av de brottsutredande myndigheterna. I statistiken ingår endast fall där gärningen har begåtts i Sverige.
- Med fall avses här unika individer som fallit offer för dödligt våld. En händelse kan resultera i flera dödsfall, och då redovisas vart och ett av fallen separat i statistiken.
- Statistiken redovisar konstaterade fall av dödligt våld, det vill säga dödsfall där det utifrån de brottsutredande myndigheternas beslut om de anmälda brotten och annan kompletterande information har kunnat fastslås att det med stor sannolikhet är våld som är dödsorsaken. Dödsfall där det av olika skäl inte är möjligt att avgöra om det beror på dödligt våld eller inte, redovisas som oklara fall i statistiken.
- Statistiken utgår från registreringsdatumet för anmälan, och periodiseringen för statistiken är 1 januari–31 december för redovisningsåret. Det innebär att den i enstaka fall kan innehålla dödsfall där brottstidpunkten ligger före redovisningsåret. Tidigare registrerade fall, så kallade ”Kalla fall”, som omregistrerats i systemen räknas dock inte in i statistiken.
- Statistiken utgår från brott som under det aktuella året registrerats som fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död eller terroristbrott. Den omfattar inte andra typer av brott som eventuellt blir omrubricerade till dödligt våld efter att statistiken har tagits fram.
- Statistiken baseras på information i olika dokument som samlas in från de brottsutredande myndigheterna (anmälningar, slutredovisningsuppgifter, domar med mera) och på muntliga eller skriftliga kontakter med utredare och åklagare. Granskningen avgränsas till den information som finns tillgänglig vid tidpunkten för statistikens framställning. Omständigheter som framkommer därefter, och som skulle kunna påverka bedömningen av ärendena, kommer således inte med i statistiken.

- Eftersom statistiken om dödligt våld består av små tal, i synnerhet när den delas upp på underliggande variabler (exempelvis kön, relation, region eller om skjutvapen har använts) ska tolkning av förändringar för enskilda år göras med försiktighet.

Begrepp och definitioner

I statistiken över konstaterade fall av dödligt våld används följande begrepp:

- Med **dödligt våld** avses i denna rapport fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död genom misshandel eller terroristbrott som orsakat dödsoffer. Fall som av rättsväsendet bedömts vara nödvärn ingår inte.
- Med **konstaterade fall** avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken.
- Ett **fall** avser en unik individ som fallit offer för dödligt våld.
- **Kön** avser offrets juridiska kön.
- **Ålder** avser offrets ålder vid brottstidpunkten och redovisas i två klasser: under 18 år respektive 18 år eller äldre.
- **Närstående i parrelation** avser fall där offer och förövare antingen var närstående genom en parrelation vid tidpunkten för brottet eller tidigare har haft en sådan parrelation. Med parrelation avses både heterosexuella och samkönade relationer mellan personer (med eller utan barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende, alternativt är eller har varit i uttalade relationer som flickvänner eller pojkvänner.
- **Polisregion** avser den geografiska placeringen av de enheter inom myndigheterna som utreder ärendena, enligt Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens regionindelning. I de flesta fall utreds anmälningar om mord och dråp i den region där brottet har begåtts.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kapitlet Beskrivning av statistiken.

Resultat

Här redovisas huvudresultaten från statistiken över konstaterade fall av dödligt våld 2022. Först redovisas nivå och utveckling av konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt fördelat på kön och ålder. Sedan redovisas resultaten för dödligt våld mot närstående i parrelation, antal per 100 000 invånare, med användning av skjutvapen samt dödligt våld i polisregionerna³. Därefter redovisas resultat från andra studier om dödligt våld. Avslutningsvis redovisas övriga resultat från granskningen, bland annat det totala antalet händelser som anmäldes som dödligt våld under året och vilka källor som ligger till grund för resultatet. Statistiken är deskriptiv och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå eller struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i kapitlet Beskrivning av statistiken.

Nivå och utveckling av det dödliga våldet

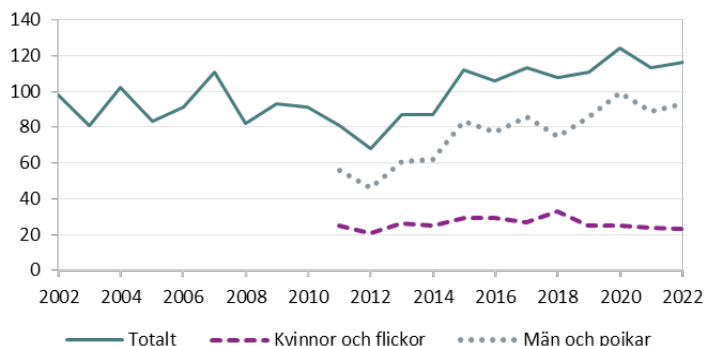
Under 2022 anmäldes och registrerades 390 händelser som fullbordade mord, dråp eller barnadråp, varav merparten visade sig efter utredning avse annat än dödligt våld (se avsnittet Övriga resultat från granskningen 2022). I Brås granskning konstaterades 116 fall av dödligt våld 2022, motsvarande 29 procent av samtliga händelser som anmäldes som fullbordade mord, dråp eller barnadråp under året.⁴ Antalet konstaterade fall av dödligt våld för 2022 var 3 fler än 2021, då antalet uppgick till 113 fall.

Sedan 2002, då Brå började ta fram statistiken, har nivån på antalet konstaterade fall av dödligt våld varierat mellan 68 och 124 fall per år. Sedan 2015 har antalet fall av dödligt våld varierat kring en högre nivå än tidigare år (se figur 1).

³ I text och tabeller är samtliga procenttal avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på bra.se.

⁴ Då mord ingår i lagen om straff för terroristbrott (2003:148, 2 §) har samtliga anmälningar om terroristbrott granskats. Även samtliga anmälda brott om vållande till annans död (ej i samband med arbetsplatsolycka eller i trafiken) har granskats för att fånga upp eventuella ärenden gällande misshandel med dödlig utgång.

Figur 1. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och uppdelat på brottsoffrens kön 2002–2022. Uppgift om kön finns tillgänglig från 2011.

Sett till hela den period som statistiken tagits fram (2002–2022), har antalet konstaterade fall av dödligt våld legat på i genomsnitt 98 fall per år. Antalet fall av dödligt våld har tidigare år uppvisat relativt stora variationer från ett år till ett annat, och därför redovisas även det genomsnittliga antalet för femårsperioder. För den första femårsperioden (2003–2007) låg genomsnittet på 94 fall per år, och under den andra femårsperioden (2008–2012) sjönk genomsnittet till 83 fall per år. För de två senaste femårsperioderna har antalet i genomsnitt legat på 101 fall (2013–2017) respektive 114 fall (2018–2022) per år (se tabell 1).

Tabell 1. Genomsnittligt antal fall under femårsperioder 2003–2022.

År	Totalt	Kvinnor och flickor	Män och pojkar
2003–2007	94	-	-
2008–2012	83	-	-
2013–2017	101	27	74
2018–2022	114	26	88

Dödligt våld och offrens kön samt ålder

Av samtliga 116 fall av dödligt våld 2022 var offret av kvinnligt kön i 23 fall och av manligt kön i 93 fall. Jämfört med 2021 var det 1 fall färre med ett kvinnligt offer, och 4 fall fler med ett manligt offer.

Merparten av det dödliga våldet 2022 drabbade personer som var 18 år eller äldre vid brottstillfället (108 fall). Resterande 8 fall avsåg offer under 18 år.

Av de dödsoffer som var 18 år eller äldre avsåg 23 fall kvinnor och 85 fall män. Motsvarande utfall för 2021 var 24 kvinnor och 83 män. För de fall av dödligt våld där offren var under 18 år, var samtliga pojkar (se tabell 2a).

Tabell 2a. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och uppdelat på brottsoffrens kön och ålder, 2013–2022 (åldersindelning finns från och med 2018).

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totalt antal dödsoffer	87	87	112	106	113	108	111	124	113	116
Antal kvinnliga dödsoffer	26	25	29	29	27	33	25	25	24	23
Antal flickor under 18 år	4	2	2	0	0
Antal kvinnor, 18 år eller äldre	29	23	23	24	23
Antal manliga dödsoffer	61	62	83	77	86	75	86	99	89	93
Antal pojkar under 18 år	3	9	10	6	8
Antal män, 18 år eller äldre	72	77	89	83	85

Andelen kvinnliga offer för dödligt våld 2022 uppgick till 20 procent och andelen manliga offer till 80 procent.

Könsfördelningen för dem som fallit offer för dödligt våld har i stort legat på samma nivå de tre senaste åren (20–21%). För åren 2013–2019 var andelen kvinnliga offer något högre (och männens andel lägre), med en årsvariation mellan 23 och 31 procent (se tabell 2b).

Tabell 2b. Konstaterade fall av dödligt våld fördelat på brottsoffrens kön i procentandelar, 2013–2022.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Andel kvinnliga dödsoffer	30%	29%	26%	27%	24%	31%	23%	20%	21%	20%
Andel manliga dödsoffer	70%	71%	74%	73%	76%	69%	77%	80%	79%	80%
Summa	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

År 2022 uppgick andelen vuxna dödsoffer (18 år eller äldre) till 93 procent, och resterande 7 procent avsåg minderåriga dödsoffer.

För perioden 2018–2022 har de minderåriga offrens andel pendlat mellan 5 och 10 procent (se tabell 2c).

Tabell 2c. Konstaterade fall av dödligt våld fördelat på brottsoffrens ålder i procentandelar, 2018–2022 (åldersindelning finns från och med 2018).

	2018	2019	2020	2021	2022
Andel dödsoffer, under 18 år	6%	10%	10%	5%	7%
Andel dödsoffer, 18 år eller äldre	94%	90%	90%	95%	93%
Summa	100%	100%	100%	100%	100%

Dödligt våld mot närstående i parrelation

För 2022 konstaterades 10 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation vid tidpunkten för brottet eller tidigare⁵, vilket andelsmässigt var 9 procent av samtliga fall av dödligt våld. Motsvarande utfall för 2021 var 19 fall (17 %).

I alla 10 fall av dödligt våld i en parrelation 2022 var offret en kvinna, vilket var 5 fall färre jämfört med 2021. Under 2022 förekom det således inga manliga offer i en parrelation, medan det fanns 4 sådana fall 2021. Andelen fall med kvinnligt offer i en parrelation motsvarade 43 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld mot kvinnor (se tabellerna 3a och 3b).

Tabell 3a. Antal konstaterade fall av dödligt våld i närstående parrelation mellan offer och förövare, totalt och uppdelat på offrets kön för 2017–2022.

År	Närstående i parrelation, totalt	Närstående i parrelation, kvinnligt dödsoffer	Närstående i parrelation, manligt dödsoffer
2017	11	10	1
2018	26	22	4
2019	18	16	2
2020	17	13	4
2021	19	15	4
2022	10	10	0

Tabell 3b. Andel dödligt våld i närstående parrelation av totalt antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och uppdelat på offrets kön 2017–2022.

År	Andel dödsoffer i närstående parrelation av totalt antal dödsoffer	Andel kvinnliga dödsoffer i närstående parrelation av totalt antal kvinnliga dödsoffer	Andel manliga dödsoffer i närstående parrelation av totalt antal manliga dödsoffer
2017	10%	37%	1%
2018	24%	67%	5%
2019	16%	64%	2%
2020	14%	52%	4%
2021	17%	63%	4%
2022	9%	43%	0%

I tolkningen av resultaten bör man tänka på att det inte är ovanligt att antalsmässigt små kategorier uppvisar ganska stora procentuella variationer från ett år till ett annat. Mot bakgrund av att resultaten kan variera, och uppgifterna om huruvida offer och förövare varit närstående i en parrelation endast finns framtagna för sex år, är det ännu

⁵ Från och med 2017 redovisas antalet konstaterade fall av dödligt våld där offer och förövare var närstående genom en parrelation eller hade haft en sådan relation före brottstidpunkten (för detaljerad information, se kapitlet Beskrivning av statistiken).

för tidigt att uttala sig om utvecklingen. Jämförelser kan dock med viss försiktighet göras med de fördjupade studier av dödligt våld som Brå återkommande genomför. Enligt dessa studier låg antalet fall av dödligt våld i nära relation under en lång period (hela 90-talet och större delen av 00-talet) på i genomsnitt 20 fall per år, för att sedan minska till i genomsnitt 16 fall per år under 2008–2017.⁶

Dödligt våld i relation till befolkningen

I relation till 100 000 invånare i befolkningen⁷ konstaterades 1,11 fall av dödligt våld 2022, vilket var något högre än 2021 (1,08 fall).

För perioden 2013–2022 har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,90 och 1,20 fall per 100 000 invånare.

År 2022 uppgick antalet kvinnliga offer för dödligt våld till 0,44 per 100 000 kvinnliga invånare, vilket var något lägre jämfört med 2021 (0,46). Motsvarande antal för manliga offer var 1,76 per 100 000 manliga invånare, vilket var något högre än 2021 (1,70).

Under perioden 2013–2022 har antalet kvinnliga offer per 100 000 invånare varierat mellan 0,44 fall som lägst och 0,65 som högst. För manliga offer per 100 000 invånare har variationen legat mellan 1,27 och 1,90 fall (se tabell 4).

Tabell 4. Antal konstaterade fall av dödligt våld per 100 000 invånare, totalt och uppdelat på dödsoffrens kön för 2013–2022.

År	Totalt antal dödsoffer per 100 000 invånare	Antal kvinnliga dödsoffer per 100 000 kvinnliga invånare	Antal manliga dödsoffer per 100 000 manliga invånare
2013	0,91	0,54	1,27
2014	0,90	0,52	1,28
2015	1,14	0,59	1,69
2016	1,07	0,59	1,55
2017	1,12	0,54	1,70
2018	1,06	0,65	1,47
2019	1,08	0,49	1,66
2020	1,20	0,49	1,90
2021	1,08	0,46	1,70
2022	1,11	0,44	1,76

⁶ Se *Rapport 2020:6 Dödligt våld i Sverige 1990–2017*, vilken finns tillgänglig på bra.se.

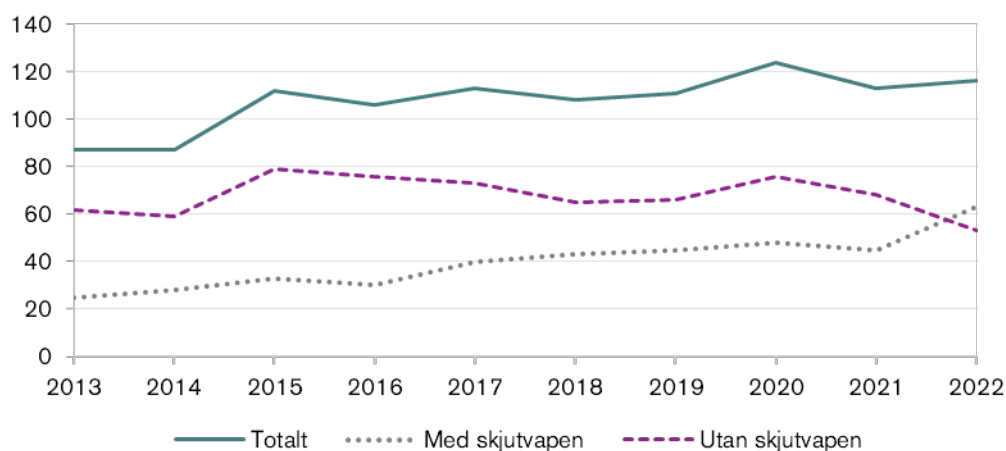
⁷ Beräkningen är baserad på medelfolkmängden i Sverige. Källa: Statistiska centralbyrån.

Dödligt våld och användning av skjutvapen

År 2022 användes skjutvapen i 63 fall av dödligt våld, och utgjorde därmed 54 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld. Motsvarande utfall för 2021 var 45 fall (40 %). De resterande 53 fallen för 2022 begicks utan skjutvapen, vilket var 15 fall färre än 2021.

Under den senaste tioårsperioden har antalet konstaterade fall av dödligt våld där skjutvapen använts successivt ökat, från 25 fall 2013 till 63 fall 2022 (se figur 2).

Figur 2. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och uppdelat på om skjutvapen använts eller inte, 2013–2022

Av de fall där skjutvapen användes 2022 var dödsoffret en man eller pojke i 62 fall (98 %) och en kvinna eller flicka i 1 fall (2 %). Motsvarande fördelning 2021 var 43 fall (96 %) med manligt offer och 2 fall (4 %) med kvinnligt offer.

För perioden 2013–2022 har antalet manliga offer varierat mellan 21 och 62 per år, och för kvinnliga offer mellan 1 och 7 per år (se tabell 5).

Tabell 5. Antal konstaterade fall av dödligt våld uppdelat på om skjutvapen använts eller ej och på offrets kön, 2013–2022.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totalt antal dödsoffer	87	87	112	106	113	108	111	124	113	116
Med skjutvapen	25	28	33	30	40	43	45	48	45	63
Med skjutvapen, kvinnligt dödsoffer	4	3	2	2	1	1	5	7	2	1
Med skjutvapen, manligt dödsoffer	21	25	31	28	39	42	40	41	43	62
Utan skjutvapen	62	59	79	76	73	65	66	76	68	53
Utan skjutvapen, kvinnligt dödsoffer	22	22	27	27	26	32	20	18	22	22
Utan skjutvapen, manligt dödsoffer	40	37	52	49	47	33	46	58	46	31

Nivå och utveckling av det dödliga våldet i polisregionerna

Tre polisregioner⁸ hade fler fall av dödligt våld 2022 jämfört med 2021; region Syd (+12 fall), region Mitt (+4 fall) och Väst (+2 fall), medan de övriga fyra polisregionerna hade färre fall. Mest minskade antalet fall i polisregionerna Öst (-6 fall) och Bergslagen (-4 fall) jämfört med 2021 (se tabell 6).

Tabell 6. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och per polisregion, 2015–2022.

År	Hela landet	Region Nord	Region Mitt	Region Stockholm	Region Öst	Region Väst	Region Syd	Region Bergslagen
2015	112	10	5	27	11	34	18	7
2016	106	2	13	26	10	17	30	8
2017	113	5	9	50	5	18	17	9
2018	108	4	10	28	10	24	24	8
2019	111	11	14	34	7	18	19	8
2020	124	10	9	45	13	21	19	7
2021	113	8	5	41	14	17	18	10
2022	116	6	9	38	8	19	30	6

Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2022 anmäldes 87 fall, motsvarande 75 procent av samtliga fall av konstaterat dödligt våld, i storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syd, Motsvarande utfall för 2021 var 76 fall (67 %).

För perioden 2015–2022 har antalet konstaterade fall av dödligt våld som anmälts i storstadsregionerna (Stockholm, Väst och Syd) varierat mellan 71 och 87 fall per år, motsvarande 64 till 75 procent.

Antalet manliga dödsoffer i storstadsregionerna (Stockholm, Väst och Syd) uppgick 2022 totalt till 72 fall, vilket var 12 fall fler jämfört med 2021. Antalet kvinnliga dödsoffer i storstadsregionerna 2022 var 15 fall, 1 fall färre än 2021 (se tabell 7).

Tabell 7. Antal konstaterade fall av dödligt våld fördelat på polisens storstadsregioner (Stockholm, Väst och Syd) och på övriga polisregioner efter brottsoffrens kön, 2015–2022.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hela landet, totalt	112	106	113	108	111	124	113	116
Storstadsregioner	79	73	85	76	71	85	76	87
Storstadsregioner, kvinnliga dödsoffer	13	17	16	23	15	17	16	15
Storstadsregioner, manliga dödsoffer	66	56	69	53	56	68	60	72
Övriga polisregioner	33	33	28	32	40	39	37	29
Övriga polisregioner, kvinnliga dödsoffer	16	12	11	10	9	8	8	8
Övriga polisregioner, manliga dödsoffer	17	21	17	22	31	31	29	21

⁸ Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju regioner, För mer information, se avsnittet Regional fördelning under Statistikens innehåll. Konstaterade fall av dödligt våld uppdelat efter polisregion baseras på vilken handläggande enhet som senast hanterade utredningen.

Antalet fall av dödligt våld per 100 000 invånare låg 2022 på 1,1 för hela landet, och variationen på regionnivå låg mellan 0,7 (polisregionerna Nord, Öst och Bergslagen) och 1,5 (polisregionerna Stockholm och Syd).

För perioden 2015–2022 har nivåerna i respektive polisregion varierat mellan enskilda år (se tabell 8).

Tabell 8. Antal konstaterade fall av dödligt våld per 100 000 invånare, totalt och per polisregion, 2015–2022.

År	Hela landet	Region Nord	Region Mitt	Region Stockholm	Region Öst	Region Väst	Region Syd	Region Bergslagen
2015	1,1	1,1	0,6	1,2	1,0	1,7	1,0	0,8
2016	1,1	0,2	1,4	1,1	0,9	0,9	1,6	0,9
2017	1,1	0,6	1,0	2,1	0,4	0,9	0,9	1,0
2018	1,1	0,4	1,1	1,2	0,9	1,2	1,2	0,9
2019	1,1	1,2	1,5	1,4	0,6	0,9	1,0	0,9
2020	1,2	1,1	0,9	1,8	1,1	1,0	1,0	0,8
2021	1,1	0,9	0,5	1,6	1,2	0,8	0,9	1,1
2022	1,1	0,7	0,9	1,5	0,7	0,9	1,5	0,7

Användning av skjutvapen i polisregionerna

Av de 63 fallen av dödligt våld där skjutvapen användes 2022 skedde merparten i polisregionerna Stockholm (29 fall) och Syd (15 fall).

Jämfört med 2021 hade samtliga tre storstadsregioner fler fall av dödligt skjutvapenvåld 2022, medan de övriga polisregionerna sammantaget hade lika många fall 2022 jämfört med 2021 (se tabellerna 9a och 9b).

Tabell 9a. Antal konstaterade fall av dödligt våld med användande av skjutvapen, totalt och fördelat på storstadsregionerna och sammantaget för de övriga polisregionerna, 2015–2022.

År	Med skjutvapen, totalt	Med skjutvapen, Region Stockholm	Med skjutvapen, Region Väst	Med skjutvapen, Region Syd	Med skjutvapen, övriga regioner
2015	33	10	12	9	2
2016	30	10	5	11	4
2017	40	19	5	10	6
2018	43	11	9	13	10
2019	45	18	3	11	13
2020	48	23	4	6	15
2021	45	23	3	6	13
2022	63	29	6	15	13

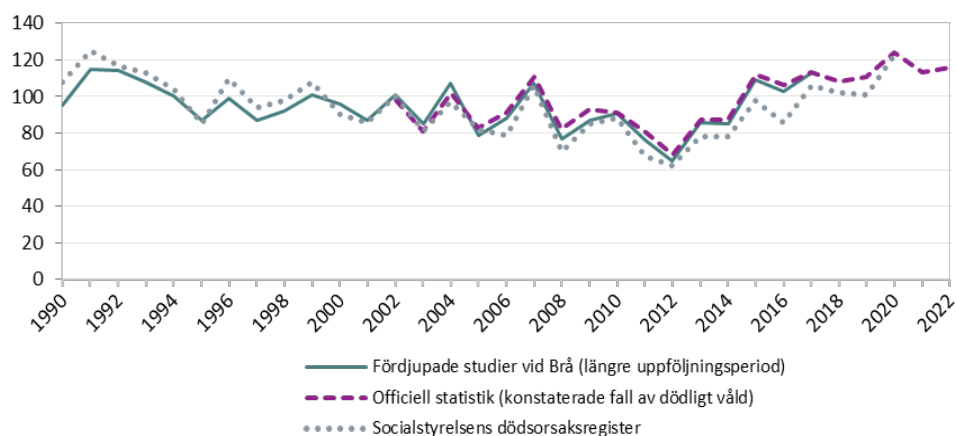
Tabell 9b. Andel konstaterade fall av dödligt våld med användande av skjutvapen, totalt och fördelat på storstadsregionerna och sammantaget för de övriga polisregionerna, 2015–2022.

År	Med skjutvapen, totalt	Med skjutvapen, Region Stockholm	Med skjutvapen, Region Väst	Med skjutvapen, Region Syd	Med skjutvapen, övriga regioner
2015	100%	30%	36%	27%	6%
2016	100%	33%	17%	37%	13%
2017	100%	48%	13%	25%	15%
2018	100%	26%	21%	30%	23%
2019	100%	40%	7%	24%	29%
2020	100%	48%	8%	13%	31%
2021	100%	51%	7%	13%	29%
2022	100%	46%	10%	24%	21%

Det dödliga våldet i andra studier

Vid sidan av den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld har Brå genomfört fördjupade studier av det dödliga våldet sedan 1990-talet och fram till 2017. I det längre perspektivet visar studierna en nedåtgående trend av våld med dödlig utgång fram till 2012, för att sedan vända uppåt från 2013 och framåt. Statistik från Socialstyrelsens dödsorsaksregister visar en likartad trend (se figur 3).

Figur 3. Konstaterade fall av dödligt våld med kort och lång uppföljningstid samt dödsorsaksstatistik, 1990–2022.

Det dödliga våldet uppgick under 1990-talet till i genomsnitt 107 fall per år, en nivå som under 2000-talet minskade till 91 fall per år.⁹ Minskningen fortsatte några år in på

⁹ Åren 1990–1994 var det genomsnittliga antalet 107 fall per år, och 1995–1999 var det 94 fall per år. Uppgifterna är hämtade från underlaget till rapporten *Dödligt våld i Sverige 1990–2017* (2020:6).

2010-talet, och därefter vände antalet uppåt. Under slutet av 2010-talet och inledningen av 2020-talet (2018–2022) har det genomsnittliga antalet legat på 114 fall per år.

Övriga resultat från granskningen 2022

I denna statistik har samtliga brottsanmälningar avseende fullbordade mord och dråp, barnadråp, vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) och terroristbrott¹⁰ som anmäldes 2022 granskats.

Totalt har 564 brottsanmälningar granskats, varav 390 var anmälda brott som registrerats som fullbordat mord, dråp eller barnadråp.

Granskningen har resulterat i sammantaget 116 konstaterade fall av dödligt våld, motsvarande 29 procent av de anmälda brotten avseende fullbordade mord, dråp och barnadråp (390 anmälda brott¹¹). De konstaterade fallen av dödligt våld 2022 inkluderar 1 fall av vållande till annans död genom misshandel. I tabell 10 redogörs för innehållet i de 564 granskade brottsanmälningarna.

Tabell 10. Innehållet i brottsanmälningar om fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död och terroristbrott, 2022.

Kategorier	Antal	Andel
Dödligt våld i Sverige	116	21%
Oklart om dödligt våld föreligger	6	1%
Brottsplats utomlands	11	2%
Försök, förberedelse eller stämpling till mord/dråp	14	2%
Dubbelregistreringar	12	2%
Kalla fall	12	2%
Övrig händelse, ej dödligt våld	393	70%
Totalt	564	100%

Utöver de 116 fall som avsåg konstaterade fall av dödligt våld 2022, var det vid tidpunkten för sammanställningen av statistiken i 6 fall oklart om det rörde sig om dödligt våld eller inte.

Av de anmälda brotten 2022 avsåg 14 fall försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp som felaktigt registrerats som fullbordade brott.

I 12 fall handlade det om så kallade ”Kalla fall”, det vill säga gamla ouppklarade mord- eller dråpären den som av tekniska skäl behövts nyregistreras i Polisens ärende-

¹⁰ Anmälningar rörande terroristbrott har granskats då lagstiftningen inkluderar mord, se lag (2003:148) om straff för terroristbrott.

¹¹ Anmälningar om vållande till annans död kan inkludera händelser där vållande till annans död har skett till följd av misshandel. Oftast registreras den typen av händelse som ett mord eller dråp men det kan föreligga omständigheter som gör att så inte är fallet. Det rör sig om 1–5 ärenden per år.

hanteringssystem under 2022.¹² Dessa ingår inte i årets statistik över konstaterade fall av dödligt våld.

I 11 fall var brottsplatsen utomlands (vilka inte granskats närmare) och i 12 fall rörde det sig om dubbelregistreringar.

I kategorin Övrig händelse, ej dödligt våld (393 brott) finns fall som avsåg andra typer av händelser, till exempel naturlig död, olyckor eller självmord. Även anmälda brott om vållande till annans död (ej genom misshandel) och anmälda terroristbrott (utan dödsfall) ingår här.

Källor till granskningen av brottsanmälningarna

För att kunna bedöma om en anmäld händelse utgör ett fall av dödligt våld använder Brå flera olika källor. I tabell 11 redovisas vilken huvudsaklig informationskälla som resultatet från granskningen har baserats på. För mer information om metod och genomförande, se kapitlet Beskrivning av statistiken.

Tabell 11. Huvudsaklig informationskälla vid bedömning av om det rört sig om dödligt våld eller inte, 2022.

	Totalt	Konstaterade fall av dödligt våld	Oklart om dödligt våld föreligger	Anmält brott som begåtts utomlands	Övrig händelse, ej dödligt våld
Brottsanmälan	61	0	0	5	56
Slutredovisningsuppgift	157	0	0	5	152
Polis och/eller åklagare	305	81	3	1	220
Dom (tingsrätt eller hovrätt)	41	35	3	0	3
Totalt	564	116	6	11	431

Nedan görs en utförligare beskrivning av de olika informationskällor som förekommer i tabell 11.

Brottsanmälan

Exempel på ärenden som endast bedömdes utifrån informationen på brottsanmälan är felregistreringar gällande försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp, ärenden där brottsplatsen är utomlands och så kallade ”Kalla fall”.

¹² Preskriptionen för mord och dråp avskaffades 2010, och inom Polisen fattades ett beslut 2012 om att ouppklarade ärenden om dödligt våld bör hållas öppna. Den 1 januari 2015 omvandlades Polisens organisation till en enda polismyndighet i Sverige, och de tidigare länspolismyndigheterna upphörde. För att dessa ärenden skulle kunna överföras till den nya Polismyndigheten, krävdes att de tekniskt sett nyanmäldes i Polisens nationella ärendehanteringssystem, vilket innebar att de därmed inkom till Brå på nytt. Initalt gällde detta för ärenden som anmäldes 1985–1995, men vartefter har årsintervallet utökats.

Av de totalt 564 anmälda brott som granskades 2022 baserades bedömningen enbart på information i brottsanmälan i 61 fall (11 % av samtliga fall), vilket var fler än 2021 (42 fall, motsvarande 7 %).

Slutredovisningsuppgift

Slutredovisningsuppgiften innehåller information om vilket beslut som har fattats för brottet, till exempel att förundersökningen läggs ner eller att förundersökningen redovisas till åklagare. I många fall ger beslutet i slutredovisningen tillräcklig information för att man ska kunna avgöra om ärendet avser dödligt våld eller inte. Det gäller exempelvis vid nedläggningsbesluten ”gärningen är inte brottslig” och ”ej anledning att anta att brott som faller under allmänt åtal har begåtts”, eller när ärendet har redovisats till åklagare för beslut i åtalsfrågan.

År 2022 var slutredovisningsuppgiften huvudsaklig källa till bedömningen i 157 fall (28 % av fallen), vilket var på samma nivå som 2021 (162 fall, 27 %).

Kontakt med polis eller åklagare

Polis eller åklagare har kontaktats för att inhämta information till bedömningen i två olika typer av fall:

- pågående ärenden där informationen i brottsanmälan inte räcker till för att avgöra om det rör sig om dödligt våld eller för att hämta in kompletterande uppgifter, exempelvis om relation mellan offer och misstänkt gärningsperson
- avslutade ärenden där vare sig informationen i brottsanmälan eller slutredovisningsuppgiften räcker för att antingen bedöma dödsorsak, relation mellan offer och misstänkt gärningsperson eller båda.

I 305 fall (54 %) har kodningen gjorts efter kontakt med polis eller åklagare, vilket var något lägre andel jämfört med 2021 (57 %). Av dessa 305 fall avsåg 221 fall där det inte rört sig om dödligt våld, 81 avsåg konstaterade fall av dödligt våld, och för resterande 3 fall gick det vid tidpunkten för granskningen inte att bedöma om dödligt våld förekommit eller inte. I de fall där det funnits ett utvidgat rättsmedicinskt utlåtande från Rättsmedicinalverket (RMV) har det använts som stöd i bedömningen, utöver de uppgifter som Polisen eller åklagare lämnat om fallet.

Dom

År 2022 kodades 35 fall som konstaterat dödligt våld, baserat på en tingsrätts- eller hovrättsdom där en eller flera gärningspersoner dömts för mord, dråp eller vållande till annans död i kombination med misshandel. Motsvarande antal för 2021 var 46 fall.

I de fall en tingsrättsdom blivit överklagad till en hovrätt men inte avgjorts, bedöms ärendet som dödligt våld eller som ”oklart om dödligt våld föreligger” beroende på informationen i tingsrättsdomen. Den bedömningen görs exempelvis i de fall där dödssätt eller dödsorsak inte kunnat fastställas, och utredningen därför inte har lett till en fällande dom.

Beskrivning av statistiken

Detta kapitel beskriver innehållet i och uppbyggnaden av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld. Varje fall motsvarar en unik individ som fallit offer för dödligt våld. Ett ärende (en brottsanmälan) kan dock omfatta flera dödsfall, och då räknas varje dödsfall separat.

Statistikens ändamål

Syftet med den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är att redovisa en tillförlitlig uppgift om nivå och utveckling av det dödliga våldet i Sverige. Statistiken har tagits fram sedan 2002 med anledning av att det antal händelser (fullbordade mord, dråp och barnadråp) som redovisas i statistiken över anmälda brott ger en kraftigt överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld. Det beror på att statistiken över anmälda brott omfattar samtliga anmälda händelser med dödlig utgång där det funnits anledning att utreda om dödligt våld kan ha varit dödsorsaken. Många av dessa händelser visar sig efter utredning handla om något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det händer även att flera brottsanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken över anmälda brott kan innehålla dubletter. Vidare förekommer det att försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp felaktigt registreras som fullbordade mord eller dråp. I anmälningsstatistiken ingår även anmält dödligt våld som begåtts utomlands, men som anmälts i Sverige.

Skillnaden mellan antalet anmälda brott och konstaterade fall av dödligt våld har ökat över tid.¹³ Det kan bland annat förklaras av att de manuella kontrollerna av brottsanmälningarna kommit att bli färre sedan Polisen införde ett digitalt ärendehanteringssystem för registrering av brottsanmälningar i början av 1990-talet.

Statistiken utgår från anmälningsstatistiken, och är därmed avgränsad till de variabler som redovisas i statistiken över anmälda brott (kön, region och med eller utan skjutvapen). Som komplement mäts även variablerna ålder och relation mellan offer och förövare, men endast i statistiken över konstaterade fall av dödligt våld.

¹³ Sedan granskningarna startade 2002 har andelen konstaterade fall av dödligt våld minskat från hälften till omkring en fjärdedel av samtliga anmälda brott rörande dödligt våld.

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är deskriptiv och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. Den används för allmän information och som underlag för utredning och forskning om det dödliga våldet. Statistiken rapporteras även till bland annat EU (Eurostat) och FN (inom ramen för United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems, UN-CTS).

Statistikens innehåll

Sedan 2002 tar Brå årligen fram separat statistik över konstaterade fall av dödligt våld, som bygger på granskning av samtliga brottsanmälningar avseende fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) och terroristbrott. Avsikten med statistiken är som nämnts ovan att kunna presentera tillförlitliga uppgifter om det årliga antalet anmälda fall av dödligt våld. De anmälda brotten om vållande till annans död undersöks för att kontrollera om det bland dem finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång.

Närstående i parrelation

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas efter huruvida offer och förövare var närstående i en parrelation vid tidpunkten för brottet eller tidigare hade haft en sådan parrelation. Med parrelation avses både heterosexuella och homosexuella relationer mellan personer (med eller utan gemensamma barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende alternativt är eller har varit i uttalade relationer som flick- eller pojkvänner. Kortvarig dejting eller sporadiska sexuella relationer ingår inte i definitionen.

Polisregional fördelning

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas för hela landet och per polisregion. Redovisningen efter polisregion är baserad på Polismyndighetens geografiska indelning, som infördes den 1 januari 2015 i samband med polisens nya organisation. Omorganisationen innebar att de tidigare 21 länspolismyndigheterna slogs ihop till en myndighet, indelad i sju polisregioner. Åklagarmyndigheten anpassade samtidigt sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju polisregionerna i stället för som tidigare, efter länspolismyndighet.

I figur 4 och tabell 12 nedan redovisas de nuvarande polisregionerna, de län som ingår i respektive polisregion samt folkmängd i regionerna.

Figur 4. Polisens regionindelning från och med 2015

Tabell 12. Länens indelning i polisregioner och befolkningsmängd i respektive polisregion 2022.

Polisregion	Län	Befolkningsmängd 2022
Region Nord	Jämtland, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland	901 407
Region Mitt	Gävleborg, Uppsala och Västmanland	968 729
Region Stockholm	Stockholm och Gotland	2 501 200
Region Öst	Jönköping, Södermanland och Östergötland	1 143 591
Region Väst	Västra Götaland och Halland	2 101 461
Region Syd	Skåne, Blekinge, Kalmar och Kronoberg	2 025 110
Region Bergslagen	Dalarna, Värmland och Örebro	880 058

Insamling och bearbetning

Grundmaterial och datainsamling

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld baseras på de uppgifter om anmälda brott som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem. Granskningen omfattar samtliga anmälda brott med brottsrubriceringarna mord, dråp (brottskoderna 0310–0313), barnadråp (brottskod 0309), vållande till annans död (brottskod 0392) och terroristbrott (brottskod 7002). För bedömningen av de anmälda brotten samlas kompletterande uppgifter in (se avsnittet Datainsamling nedan).

Klassificering av brott

I samband med att ett brott registreras hos Polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler och anvisningar för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och inkluderar ofta kompletterande uppgifter om omständigheter kring ett brott, till exempel kön och ålder på offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Försök, förberedelse och stämpling¹⁴ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott, men redovisas separat för mord och dråp.

Datainsamling

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i deras ärendehanteringssystem. Uppgifterna levereras sedan till Brå. Detsamma gäller uppgifter från Åklagarmyndighetens och andra brottsutredande myndigheters ärendehanteringssystem. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

För att sammanställa statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, inhämtar Brå kopior på samtliga brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter¹⁵ avseende dödligt våld och vållande till annans död som anmäls till Polisen under ett kalenderår. Datainsamlingen baseras på uppgifter om brottsanmält fullbordat dödligt våld i Brås register för anmälda brott och görs i tre omgångar. Första vardagen i juni i det innevarande kalenderåret görs en första datainsamling, baserad på brottsanmälningar för perioden januari–maj, genom att handlingar begärs ut från Polisen. Insamlingen

¹⁴ Med stämpling (enligt BrB 23 kap. 2 § 2 st.) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

¹⁵ Med slutredovisningsuppgift avses ett beslut som avslutar förundersökningen.

upprepas sedan den första vardagen i oktober, avseende perioden juni–september. Avslutningsvis görs en tredje insamling i början av januari följande kalenderår, som då avser den föregående perioden oktober–december. När brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter kommer till Brå granskas dessa, och vid behov inhämtas ytterligare information från Polisen, åklagare eller domstol. För varje enskilt fall görs en bedömning av om dödligt våld föreligger eller inte (se följande avsnitt).

Källor till granskningen av brottsanmälningarna

Bedömningen av om det föreligger dödligt våld eller inte bygger i huvudsak på information från brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter, men även andra informationskällor används. Det handlar om information som hämtas in genom kontakter med Polisen eller åklagare, domar som hämtas in för att få kompletterande information eller domstolsuppgifter i Brås statistikdatabas.

Kategorisering

Vid granskning och bedömning av de anmälda brotten kategoriseras dessa efter ett antal kategorier.

Dödligt våld

Kategorin dödligt våld innehåller anmälda dödsfall där det i granskningen har kunnat fastslås att dödligt våld med stor sannolikhet är dödsorsaken. Informationen har verifierats på olika sätt beroende på hur långt ärendet har kommit i brottmålsprocessen.

Om ärendet fortfarande är under pågående utredning verifieras det med muntlig eller skriftlig information från den polis eller åklagare som handlägger ärendet eller är förundersökningsledare. Om ärendet har lett till en dom verifieras informationen i första hand med domen och i andra hand med hjälp av uttag av domslutsuppgifter om lagakraftvunnen dom eller från överrätt i Brås databas för lagföringsstatistik.

Oklara fall

Kategorin oklara fall innehåller de fall där det har saknats tillräcklig information för att göra en kvalitetssäker bedömning enligt ovan, eller där polisen inte vet vad som har inträffat.

Brottsplats utomlands

Ärenden där brottsplatsen är utomlands ingår enligt definitionen inte i statistiken. Det innebär att dessa anmälningar inte kontrolleras närmare, och

ärenden i denna kategori kan därför innehålla händelser som efter utredning visar sig vara något annat än dödligt våld.

Övriga händelser, ej dödligt våld

Denna kategori kan grovt delas in i fyra undergrupper:

- anmälda brott som avser försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp, men som felaktigt har registrerats som fullbordade fall av dödligt våld.¹⁶
- dubbelregistreringar som beror på att flera brottsanmälningar upprättats för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att anmälningsstatistiken innehåller dubletter.¹⁷
- fall där det är uppenbart att dödligt våld inte föreligger (detta gäller framför allt händelser som anmäls som vållande till annans död).
- dödsfall där brottsutredningarna har visat att det inte har förekommit något dödligt våld, utan personen kan ha avlidit genom till exempel självmord, naturlig död, sjukdom, olycka eller alkohol- eller narkotikaförgiftning.

Uppföljningsperiod

Den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld som redovisas här är framtagen utifrån den information som fanns tillgänglig i Brås register över anmälda brott upp till två och en halv månad efter det granskade kalenderårets slut, det vill säga året därpå i mitten av mars. Omständigheter som framkommer senare, och som kan innebära att bedömningen av vissa ärenden förändras, kommer inte med i granskningen och därmed inte heller i statistiken. Ett exempel på en sådan situation kan vara att tingsrättens dom överklagas och ändras i högre instans.

Utöver denna genomgång av konstaterade fall av dödligt våld genomför Brå även fördjupade studier av det dödliga våldet inom ramen för olika projekt. I dessa studier är uppföljningsperioden längre, vilket innebär att de generellt

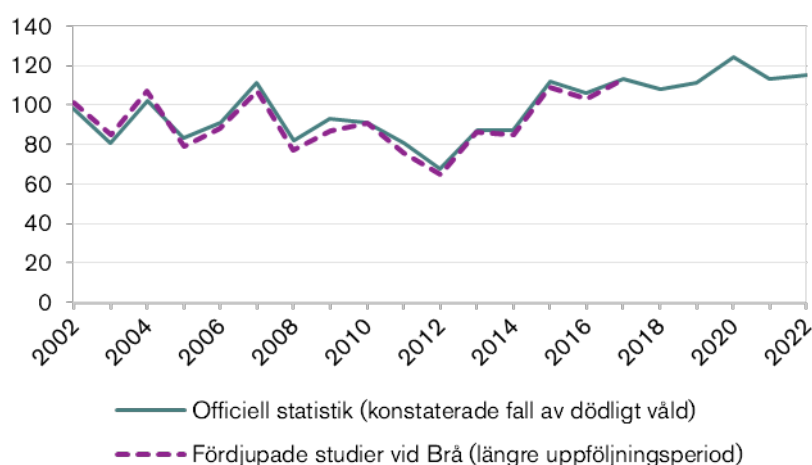
¹⁶ Det finns särskilda brottskoder för registrering av försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp. För mer information, se bra.se/klassificeringavbrott.

¹⁷ Det förekommer att ett ärende ser dubbelregistrerat ut när samma ärendenummer återfinns mer än en gång, men det kan röra sig om två eller fler offer. Vart och ett av offren kodas då separat, som ett konstaterat fall av dödligt våld. För mer information om antalsräkning i kriminalstatistiken, se *Riktlinjer för antalsräkning av brott* (RIF0054), som bland annat finns att hämta på Brås webbplats: bra.se/klassificeringavbrott.

sett bygger på mer tillförlitlig information. Den största skillnaden är att de fördjupade studierna i större utsträckning utgår från domstolarnas domar.

Vid en jämförelse av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld med fördjupade studier som är framtagna med längre uppföljningsperiod, visar det sig att de fördjupade studierna oftast innehåller något färre fall än den officiella statistiken. Skillnaderna är små, differensen varierar mellan 0 och 6 fall per år (se figur 5).

Figur 5. Jämförelse av konstaterade fall av dödligt våld med studier med längre uppföljningsperiod än 3 månader.

Kvalitet

På en total nivå kan tillförlitligheten i den här statistiken anses vara god och väl återspegla det dödliga våldet i Sverige. I statistiken förekommer täckningsfel och partiellt bortfall i liten utsträckning. Urvalsfel och bortfall är inte relevanta för den här statistiken.

Täckningsbrister

Majoriteten av fallen av fullbordat dödligt våld i Sverige kommer till myndigheternas kännedom och risken för undertäckning i statistiken kan därför på goda grunder anses vara mycket liten. Rimligtvis finns ett mörkertal även avseende denna typ av brott, men det torde röra sig om enstaka fall. Det kan till exempel handla om en person utan anknytning till Sverige som fallit offer för dödligt våld här men som aldrig eftersökts och vars kropp inte påträffats, eller dödsfall som orsakats av uppsåtligt våld, utan att Polisen eller en rättsläkare upptäcker att så är fallet. Varje år finns det också ett antal oklara

fall där det skulle kunna röra sig om dödligt våld och därmed potentiellt utgöra en viss risk för undertäckning.

De ärenden som kommer till Polisens eller åklagares kännedom registreras och överförs elektroniskt varje dag till Brå och lagras i Brås verksamhetsdatabas. Samtliga fall som registrerats under ett kalenderår följs, så långt det är möjligt, genom rättskedjan fram till två veckor innan statistiken publiceras året efter i slutet av mars. Den korta uppföljningsperioden innebär en viss risk för liten övertäckning i statistiken när det gäller öppna ärenden som har bedömts som dödligt våld. I dessa fall skulle en längre uppföljningstid kunna ge mer information som ändrar bedömningen. I jämförelser med fördjupade studier som tillämpar längre uppföljningsperioder, och därmed ofta kan basera analysen på avgöranden i domstol, ligger nivån i den officiella statistiken på 0–6 fall fler årligen (se figur 5).

Partiellt bortfall

För de olika redovisningsvariablerna kan det i vissa fall förekomma partiellt bortfall.

Uppgift om i vilken region brotten utreds finns alltid tillgänglig. I de flesta fall är offret identifierad, och då finns uppgift om offrets kön och ålder att tillgå. I de fall då offret är oidentifierad brukar det ändå vara möjligt att avgöra offrets kön, samt skatta offrets ungefärliga ålder i kategorierna ”vuxen” (18 år eller äldre) eller ”minderårig” (under 18 år). Efter att variabeln *Kön* infördes 2011, har det endast i ett fall saknats uppgift om offrets kön. Uppgift om offrets ålder (för att åtminstone kunna avgöra om offret var minderårig eller vuxen) har inte saknats någon gång sedan variabeln *Ålder* infördes i mätningen 2018. För variabeln *Med användning av skjutvapen* har det hittills heller inte förekommit något bortfall.

När det gäller information om offrets och förövarens relation till varandra kan det däremot förekomma ett visst bortfall. Informationen tas fram i två steg. I det första steget avgörs huruvida offer och förövare var bekanta eller obekanta med varandra. Om detta av olika anledningar inte är känt kodas relationen som okänd. Relationen kan exempelvis vara okänd i de fall förövaren inte är identifierad eller i de fall Polisen och åklagare helt enkelt inte känner till vilken typ av relation som offer och misstänkt förövare har haft, trots att den misstänkte är identifierad. I de fall där relationen mellan offer och identifierad misstänkt gärningsperson inte är känd av Polisen och åklagare, är relationen sannolikt inte närstående relation genom par, familj eller släkt.

Jämförbarhet över tid

Tekniska förändringar

Under 1991–1995 infördes successivt en datoriserad rutin för registrering av anmälningar vid länspolismyndigheterna, Rationell anmälsrutin (RAR). En effekt av det är att det för kategorin fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång sedan dess registreras fler fall som inte är brott (utan visar sig vara till exempel naturlig död, olyckshändelse eller självmord), vilket lett till ett ökat antal registreringar totalt över tid.

Polisregional fördelning

Den 1 januari 2015 bildades Polismyndigheten, som ersatte de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Den nya Polismyndigheten är indelad i sju polisregioner.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1096